De Telefoon in het Leger

(Van onzen militairen medewerker)

Het uitleggen van den lichten telefoonkabel.

Een der gewichtigste organen van den modernen oorlog is de telefoon.

Niet zooals vroeger vanaf een heuvel, waarop de veldheer met zijn staf had plaats genomen, wordt de veldslag geleid, maar vanuit een punt, ver achter het front gelegen, ver van het gewoel van den strijd, in de binnenkamer, maar toch door vele vibreerende draden met het eigenlijke worstelperk verbonden.

Toen de getalsterkte der strijders in de duizenden liep, en heel lang is dit nog niet geleden, was het mogelijk, dat de veldheer vanaf een hoog punt het geheele slagveld overzag. Niet zelden kwam het voor, dat de veldheer persoonlijke dapperheid tentoonspreidde, hetgeen meestal zoo electriseerend op de troepen werkte, dat deze met ongekenden moed streden. Er zijn vele schilderijen uit die dagen, die op meesterlijke wijze zulke oogenblikken vereeuwigen.

In dien tijd zou men het als een oneervolle daad beschouwd hebben zich voor het oog van den vijand te verbergen. In welke mate dit beginsel gehuldigd werd, blijkt uit het feit, dat in het jaar 1872 generaal Changarnier, ten aanhoore van de Nationale Vergadering, aan kolonel Denfert, den dapperen verdediger van Belfort, verweet, dat hij zich tijdens het beleg in een kazemat had opgehouden.

Tempora mutantur, et nos mutamur in illis.

Het telefoneeren gedurende het uitleggen van de veldtelefoon. Aardgeleiding wordt door den telefonist zelf gemaakt door zijn rechterhand in contact te brengen met het batterij-kistje.

Bij het groeien van de getalsterkte der strijders begon een dergelijke legerleiding immers tot de onmogelijkheden te behooren en werd de oorlog, behalve van het genie en de dapperheid, er een van de techniek.

Millioenen-legers hebben ruimte voor ontwikkeling noodig en hoe zouden deze ooit tot een gezamenlijk, wilskrachtig, eensgezind handelen gebracht kunnen worden, als men niet over telegraaf en telefoon beschikte. Tegelijk derhalve met de uitbreiding der aantallen krijgers, nam ook het gebruik van de telefoon hoe langer hoe meer toe en werd dit orgaan steeds volmaakter. Daardoor verloor de legerleiding veel van het schitterende, dat vroegere veldslagen kenmerkte en waarin het genie van den veldheer in korten tijd de beslissing bracht. De tegenwoordige legerleiding is wetenschappelijker, technischer, ingewikkelder, maar daarom niet minder geniaal. De telefoondraden zijn in dit stelsel als de zenuwen in het lichaam van den mensch. Van de hersenen en het ruggemerg uit gaan ze als een fijnvertakt netwerk naar alle zijden om gemeenschap te krijgen met de buitenwereld. Zoo vinden ook de telefoondraden van de opperste legerleiding uit hun weg naar den vijand om daarmee in contact te komen. De prikkels van het gevechtsveld golven naar het centrale weefsel, dat hierop door middel van bevelen reageert. De moderne veldheer is daarom als een schaker, die door middel van zijn verkenningsorganen langs telegrafischen en telefonischen weg mededeeling krijgt van de zetten zijner tegenpartij en vervolgens na zorgvuldige overweging zijn eigen zet op het bord doet. Wie wel eens in de gelegenheid was een modern stafkwartier te bezoeken, zal daar tot de overtuiging gekomen zijn, dat de telefoon er een zeer belangrijke rol vervulde.

De telefoon is de trait-d'union tusschen de verschillende hoogere en lagere Commandanten. Voortdurend zijn die fijne draden in trilling. Het golft er den geheelen dag en nacht langs van berichten en bevelen. De opperste wil plant zich door middel van de telefoon voort langs de talrijke geleidingen, waaruit het legerorganisme bestaat, tot die wil op 't gevechtsveld doelbewust tot uitvoering komt.

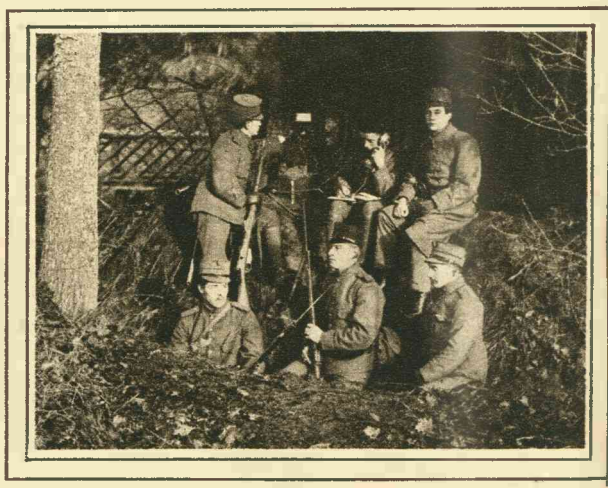
Uit het voorgaande volgt, dat voor het goed functionneeren van een modern leger noodig is, dat het wetenschappelijke gedeelte, de techniek niet verwaarloosd wordt. Zeker, het genie blijft nummer één, maar hoe kan dit genie zich ten volle ontplooien, wanneer de techniek in zijn leger onvolkomen is. Men heeft reeds meermalen gezegd, dat deze oorlog er een is van de techniek en in zooverre is dit waar, dat wanneer de techniek te wenschen overlaat, het genie niet zoo zijn wieken kan uitslaan, als het dit gaarne zou wenschen. En waar het een feit is, dat groote veldheeren tot de zeldzaamheden behooren, daar doet een leger er goed aan zijn techniek op de hoogte van den tijd te houden, opdat tenminste een middelmatig talent het hoogste kan geven.

Zoo groot is tegenwoordig het gebruik van de telefoon geworden, dat zelfs patrouilles zich daarvan bedienen. Ja, wel mogen de telefoondraden met zenuwen vergeleken worden, want als een wijdvertakt stelsel dooradert dit het legerorganisme. Dikke draden verbinden de belangrijkste staven, dunnere vezels zijn tusschen de lagere commando's uitgespannen. Werkt het organisme goed, is de machine behoorlijk gesmeerd, dan moeten berichten en bevelen snel hun weg vinden van laag naar hoog en van hoog naar laag. Waar de telefoonverbinding het noodzakelijkst is, zooals tusschen belangrijke staven, worden dikke draden gelegd, opdat het contact tusschen de bevelhebbers ten allen tijde verzekerd zij. Voor deze hoogere commando's wordt de auto in dienst van de telefoon gesteld, opdat zulke lijnen in een minimum van tijd gelegd en opgebroken kunnen worden. Naar beneden gaande is telefoonverbinding natuurlijk zeer gewenscht, en de inrichting der toestellen is tegenwoordig zoo, dat op een goede werking vertrouwd mag worden, maar zoo noodig kan hier nog door ordonnansen en seinen aan een gebrek tegemoet gekomen worden. Trouwens hoe dichter men bij het gevechtsveld komt, hoe meer kans er bestaat, dat een telefoonverbinding door vijandelijk vuur onklaar raakt en hiermede moet altijd rekening gehouden worden. Terwijl de hoogere staven den auto gebruiken voor het uitrollen van de telefoon, bezigen de bereden wapens hiervoor het paard. Voor het in galop uitleggen van een draad zijn twee ruiters noodig. De een neemt de telefoonrol in zijn rechterhand en galoppeert in de aangegeven richting. Met groote sprongen spoedt de ruiter zich voort, de rechterarm reikt naar achteren, de draad fladdert in den wind. De tweede rijdt achter hem aan en met behulp van een draadophanger legt hij den draad zoo, dat deze niet beschadigen kan. Dat hiervoor eenige handigheid noodig is, spreekt vanzelf, want de ruiter moet snel punt voor punt in het oog vatten, waarop hij den draad zal uitspannen.

Te voet kan het uitrollen van een draad natuurlijk kalmer en juister gebeuren, maar elk wapen heeft nu eenmaal zijn eigenaardigheden. Voor een veldbatterij is het noodig, dat alles vlot gebeurt, opdat zij zoo snel mogelijk tot vuren gereed zij.

De inrichting der moderne legertelefoon is boven allen lof verheven. Ze is luidklinkend, zoodat men reeds op eenigen afstand verstaan kan, wat gesproken wordt; ze is van een brommerinrichting voorzien om op te roepen en bij het spreken drukt men als regel op een contact. Al naarmate van het wapen, waarbij ze gebruikt worden, verschilt de vorm eenigszins. Zoo worden bij een veldbatterij de kastjes op den rug gedragen, opdat ze ook te paard meegenomen kunnen worden.

Vooral door den tegenwoordigen loopgravenstrijd heeft de telefoon aan beteekenis gewonnen. Dikwijls immers zijn weken en maanden beschikbaar om allerlei aan een stelling uit te bouwen en natuurlijk, dat dan ook de telefoonleiding haar deel krijgt. Teneinde eenigermate gewaarborgd te zijn, dat het roffelvuur de telefonische gemeenschap niet onklaar maakt, worden soms drie of vier lijnen naar één punt gelegd. En dan nog is men er niet zeker van, dat het telefonisch gesprek ten allen tijde door kan gaan, omdat de zware mijngranaten trechters van vele meters diep slaan. Een groot aantal telefonisten bevinden zich in de voorste loopgraven om onmiddellijk te kunnen melden, als er onraad in het voorterrein is; ook zijn er veel toegevoegd aan waarnemers van het artillerievuur, die zoover mogelijk naar voren worden geplaatst om de uitwerking der schoten na te gaan.

Centraalpost met centraalschakelaar.

Meermalen kwamen merkwaardige staaltjes van koelbloedigheid dier telefonisten tot ons; hoe ze in een verborgen hoekje der loopgraven op hun post bleven, niettegenstaande de vijand de stelling reeds veroverd had; hoe ze vervolgens het eigen artillerievuur op de tegenstanders in de bezette loopgraaf concentreerden, enz. In deze oorlogsverhalen zal zeker veel „Wahrheit" aanwezig zijn, doch evenmin zal de „Dichtung" ontbreken.

De bij het artikel gereproduceerde foto's geven 'n indruk van de telefoonafdeeling eener Nederlandsche infanteriebrigade. De Luitenant Nijssen van die afdeeling was zoo vriendelijk den fotograaf in de gelegenheid te stellen de kiekjes te nemen.

Al het materieel is gloednieuw en uitstekend in orde, zoodat wij ook in dit opzicht paraat zijn.

Een Telefoonafdeeling.